

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 267/2015-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. apríla 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ludmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Agroracio Senica, a. s., Senica Čáčov, zastúpenej Fridrich Paľko, s. r. o., prostredníctvom ktorej koná jej konateľ a advokát doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., Grösslingová 4, Bratislava, ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky samostatne a tiež v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd samostatne a tiež v spojení s čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 13 Cob 284/2013 z 9. apríla 2014, a takto

rozhodol:

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Agroracio Senica, a. s., **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júla 2014 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Agroracio Senica, a. s., Senica Čáčov (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej Fridrich Paľko, s. r. o., prostredníctvom ktorej koná jej konateľ a advokát doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., Grösslingová 4, Bratislava, ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) samostatne a tiež v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) samostatne a tiež v spojení s čl. 14 dohovoru rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 13 Cob 284/2013 z 9. apríla 2014 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 16 Cb 24/2012 z 24. apríla 2013 (ďalej aj „rozsudok z 24. apríla 2013“) bola zamietnutá žaloba sťažovateľky o zaplatenie sumy 11 873 € s príslušenstvom. O odvolaní sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu z 24. apríla 2013 rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom, ktorým rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdil.

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že 11. septembra 2007 uzavrela ako predávajúca so žalobcom ako kupujúcim zmluvu o vzájomnej spolupráci na dodávku priemyselných hnojív – do Monetárnej a ekonomickej únie západoafrických krajín (ďalej len „zmluva o vzájomnej spolupráci“), v ktorej sa obaja v bode 3.3 v druhej a tretej vete dohodli, že *„v dodatku (k Zmluve o vzájomnej spolupráci na dodávku priemyselných hnojív - do Monetárnej a ekonomickej únie západoafrických krajín) - Kúpnej zmluve (kúpna zmluva je dodatok) môže predávajúca dodávať tovar priamo odberateľovi kupujúceho, ktorým bude obchodná spoločnosť registrovaná v krajinách uvedených v bode č. 7 tejto zmluvy. Kupujúci sa zároveň zaviazne vykonať dohodnutým spôsobom platbu za svojho odberateľa.“*

Podľa sťažovateľky je teda zrejmé, že na to, aby mohla predávajúca priamo dodávať tovar odberateľovi kupujúceho, je potrebné uzavrieť o tom dodatok k zmluve o vzájomnej spolupráci, ktorý bude predstavovať kúpnu zmluvu, ktorou predávajúci bude dodávať tovar

odberateľovi kupujúceho a kupujúci sa zaviazal vykonať dohodnutým spôsobom platbu za svojho odberateľa. Žalovaný ako kupujúci sa dohodol so svojím kupujúcim – obchodnou spoločnosťou [REDACTED] (ďalej len „obchodná spoločnosť [REDACTED]“) – na dodávke 10 000 ton NPK s expedíciou 1 000 ton za mesiac. Žalovaný požiadal sťažovateľku, aby v angličtine vypracovala návrh kontraktu, ktorý mu bol následne zaslaný na odsúhlasenie. Žalovaný návrh kontraktu schválil e-mailom 18. novembra 2008, v ktorom sťažovateľke oznámil, že „[REDACTED] to už poslal do Senegalu“. Adresa konkrétneho odberateľa kupujúceho bola zaslaná sťažovateľke 10. novembra 2008 prostredníctvom elektronickej pošty [REDACTED] s týmto obsahom: „Dobrý den posielam vá adresa odberatela v Senegale. To je pre skúšobnu kont. NPK 15-15-15 [REDACTED]...“

V nadväznosti na uvedené sťažovateľka tvrdí, že je nepochybné, že k uzavretiu dodatku – kúpnej zmluvy medzi ňou a kupujúcim došlo, pretože [REDACTED] konal v zastúpení kupujúceho (žalovaného), pričom došlo ku konsenzu, čo sa týka skúšobného kontajnera NPK 15-15-15. Sťažovateľka zaslala 14. novembra 2008 elektronicou poštou po odoslaní skúšobného kontajnera kupujúcemu kópiu náložného listu (*Bill of Lading*) a následne po doručení originálov náložných listov od špedičnej spoločnosti odovzdala všetky tri originály žalovanému. Originály *Bill of Lading* umožňujú ich držiteľovi prevziať tovar v prístave od lodnej spoločnosti, pričom je nepochybné, že žalovaný s tovarom disponoval, pretože tovar bol z prístavu prevzatý 18. decembra 2008.

Sťažovateľka v sťažnosti ďalej dôvodí, že sudkyňa okresného súdu si v rozsudku z 24. apríla 2013 vykonštruovala, že z listinného dôkazu (kontrakt No 01/08/Se Draft) vyplýva, že k uzatvoreniu písomnej kúpno-predajnej zmluvy medzi sťažovateľkou a obchodnou spoločnosťou [REDACTED] došlo, pričom mala dodať označenej obchodnej spoločnosti NPK 15-15-15 v 25 kg baleniach v množstve 19 150 kg dňa 12. novembra 2008. Podľa sťažovateľky je tvrdenie okresného súdu „jednoznačne v rozpore s vykonanými listinnými dôkazmi. Citovaný kontrakt nebol nikdy uzatvorený. Následne po tejto vymyslenej konštrukcii súdu sudkyňa účelovo obišla zhodnotenie ďalších dôkazov - napríklad v zmluve

o spolupráci zakotvené právo exkluzivity kupujúceho na dodávky tovaru do krajín ekonomickej a monetárnej únie západoafrických krajín. Okresný súd v Čadci a Krajský súd v Žiline nesprávne vyhodnotili skutkový a právny stav v tom, že ak vyhodnotili, že kupujúci sa nezaviazal, že vykoná platbu za svojho odberateľa a preto nevznikol jeho záväzok uhradiť kúpnu cenu, mali sa zaoberať aj iným právnym titulom, ktorý by za daných okolností opodstatňoval žalobný petit na zaplatenie 11.873 eur Okresný súd v Čadci a Krajský súd v Žiline sa nezaoberal skutočnosťou, či kupujúci porušil svoju zmluvnú povinnosť vyplývajúcu mu priamo z bodu 3.3 Zmluvy o vzájomnej spolupráci zaviazat' sa vykonať dohodnutým spôsobom platbu za svojho odberateľa, čím spôsobil sťažovateľke škodu zodpovedajúcu hodnote a nákladom na dopravu dodávky NPK 15-15-15 v hodnote istiny 11.873 eur.“.

Sťažovateľka tvrdí, že v odvolaní proti rozsudku okresného súdu z 24. apríla 2013 dala krajskému súdu „podnet“ na to, aby si posúdil, či „skutkové tvrdenia v žalobe o peňažné plnenie umožňujú posúdiť nárok po právnej stránke aj podľa noriem o ručení, o kúpnej zmluve resp. o bezdôvodnom obohatení, či náhrade škody a či z hypotéz týchto noriem je možné vyvodiť vznik povinnosti plniť, a to bez ohľadu na to, ako žalobca v konaní právne kvalifikoval rozhodujúce skutočnosti, z ktorých vyvodzoval uplatnené právo“.

Krajský súd sa k tomuto podnetu sťažovateľky v napadnutom rozsudku vyjadril v tom zmysle, že ho považuje za zmenu žaloby, ktorú však sťažovateľka neuskutočnila, pričom zároveň poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. I M Obdo V 19/2007, podľa ktorého „... za zmenu žaloby je treba považovať aj procesný úkon, ktorým žalobca, hoci požaduje rovnaké plnenie, tak následne činí na základe iných skutočností než tých, ktoré uviedol v žalobe“. Sťažovateľka v tejto súvislosti namieta, že krajský súd vo svojej argumentácii opomenul ostatné súvisiace časti označeného rozhodnutia, z ktorých vyplýva, že predmetom preskúmania vo veci vedenej pod sp. zn. I M Obdo V 19/2007 bol prípad úplne iných skutkových okolností. Podľa sťažovateľky sa označeným rozsudkom najvyššieho súdu „riešil len rozdiel medzi doplnením žalobného nároku o nové skutočnosti a uvedením nového nároku opretého o úplne iný skutkový stav. V prípade sťažovateľky a kupujúceho však ide o jedno a to isté ustanovenie

bod 3.3. tretia veta Zmluvy o vzájomnej spolupráci, ktoré bolo uplatnené ako skutkový základ pôvodného právneho nároku na zaplatenie kúpnej ceny ako aj v odvolaní uplatneného nároku na náhradu škody. NS SR neriešil rozdiel medzi inou právnou kvalifikáciou nároku a zmenou žaloby, ako sa snaží Krajský súd v Žiline presvedčiť, ale riešil to, či uvedenie úplne iného skutkového základu je dôvodom pre doplnenie žaloby alebo jej zmenu.“.

Sťažovateľka poukazuje ďalej na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 27/2009, 3 Obdo 31/2009 z 24. marca 2010, z ktorého vyplýva, že na zmenu žaloby treba „iný skutok“ a argumentuje, poukazujúc na jeho odôvodnenie, že je «zrejmé, že sťažovateľka žiadala súd v odvolaní, aby posúdil uplatnený nárok na zaplatenie kúpnej ceny pri zásadne nezmenených tvrdených skutkových okolnostiach, pri tom istom skutku, pretože nárok na zaplatenie kúpnej ceny oprela sťažovateľka vo svojej žalobe proti kupujúcemu z 8. 11. 2012 na Okresný súd Čadca sp. zn. 16 Cb 24/2012 o tvrdený skutok: „žalovaný bol podľa bodu 3.3. Zmluvy o vzájomnej spolupráci povinný vykonať platbu za svojho odberateľa.“ a nárok na spôsobenie škody uplatnený v odvolaní z 31. 7. 2013 proti rozsudku Okresného súdu Čadca neoprel o odlišný skutok, z čoho možno vyvodiť, že ho oprel o v zásade ten istý skutok - nesplnenie povinnosti vykonať platbu za svojho odberateľa podľa bodu 3.3. Zmluvy o vzájomnej spolupráci. Podľa bodu 3.3. Zmluvy o vzájomnej spolupráci sice nenastupuje povinnosť zaplatiť tovar za odberateľa bez ďalšieho, musí sa aspoň ústne kupujúci zaviazat, že platbu za odberateľa vykoná, avšak táto modifikácia skutku dopĺňujúcou skutočnosťou nebola v odvolaní ani výslovne uvedená, preto je treba vychádzať z toho, že vôbec nedošlo k zmene skutku, o ktorý sa opiera nový právny nárok na náhradu škody - stále je ním tvrdenie o povinnosti vykonať platbu za svojho odberateľa podľa bodu 3.3. a doplnenie skutku je len v tom, že keďže sa kupujúci k tomu osobitne nezaviazal, hoci išlo o jeho zmluvnú povinnosť, spôsobil tak sťažovateľke škodu, ktorú jej však spôsobil nielen tým, že sa nezaviazal vykonať platbu za svojho odberateľa, ale prakticky až tým, že platbu skutočne nevykonal. Vôbec teda nejde o úplne odlišný skutok a máme za to, že je tu zachovaná totožnosť skutku, práve pre totožnosť identického ustanovenia základu zmluvných vzťahov medzi sťažovateľkou a kupujúcim - bodu 3.3. ako to

vyplýva zo znenia skutku uplatneného v žalobe: „Žalovaný bol podľa bodu 3.3. Zmluvy o vzájomnej spolupráci povinný vykonať platbu za svojho odberateľa.“».

Sťažovateľka tvrdí, že podrobnejšiu analýzu otázky vzťahu skutkových okolností, ktoré je povinný uviesť navrhovateľ, a právnej kvalifikácie, na ktorú je všeobecný súd povinný odpovedať, obsahuje rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Cob 156/2013 z 29. januára 2014, pričom v danom prípade ide o obdobnú situáciu, „ *kde nárok na zaplatenie istiny sa opiera o nerealizovanie povinnosti kupujúceho vykonať platbu za svojho odberateľa ako o rozhodnú skutočnosť*“. Označený rozsudok Krajského súdu v Košiciach rieši podľa sťažovateľky aj otázku prístupu všeobecného súdu k dokazovaniu, podľa ktorej je odvolací súd súdom apelačným, čo znamená, že nie je viazaný skutkovými zisteniami a závermi súdu prvého stupňa a môže vykonať aj iné dokazovanie smerujúce k zisteniu skutkového stavu, nesmie však pri tom zásadne prihliadať na skutočnosti alebo dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa. Podľa sťažovateľky tak nie je dôvod vyhnúť sa skúmaniu právnej kvalifikácie namietnutej v odvolaní, pretože ide o otázku, ktorá, pokiaľ pri nej nie sú uvedené nové skutočnosti a dôkazy, spadá do výlučnej právomoci všeobecného súdu. Uvedený názor podľa sťažovateľky potvrdzuje aj judikatúra ústavného súdu (PL. ÚS 43/95, I. ÚS 13/00).

Sťažovateľka ďalej uvádza, že je „*teda nepochybné, že nerozhodovaním podľa relevantnej právnej normy - ustanoveniach o náhrade škody, hoci to sťažovateľka požadovala v odvolaní, odvolací súd zafažil svoje rozhodnutie vadou porušenia princípu právnej istoty... a odlišným zaobchádzaním tak došlo nielen k nerozhodovaniu podľa relevantnej sťažovateľkou v odvolaní požadovanej právnej normy (ustanovenia o náhrade škody), a tak došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a riadne odôvodnenie rozsudku vrátane práva každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a to samostatne ako aj v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj identických práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a to samostatne ako aj v spojení s čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.*“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Krajský súd v Žiline v odvolacom konaní rozsudkom sp. zn. 13 Cob 284/2013-101 zo dňa 9. 4. 2014, porušil právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie a riadne odôvodnenie rozsudku vrátane práva každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, a to samostatne, ako aj v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé konanie a riadne odôvodnenie rozsudku vrátane práva každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a to samostatne, ako aj v spojení s čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 13 Cob 284/2013-101 zo dňa 9. 4. 2014 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie Krajskému súdu v Žiline.

Krajský súd v Žiline je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia právnejmu zástupcovi sťažovateľa do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia (trovy právneho zastúpenia sú určené podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. v platnom znení) tak, ako budú vyčíslené právnym zástupcom sťažovateľky.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu

Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

Kľúčová námietka sťažovateľky je založená na tvrdení, že krajský súd sa nevysporiadal s jej „*podnetom*“ na právne posúdenie ňou uvádzaných skutkových tvrdení v žalobe o peňažné plnenie aj podľa právnych noriem „*o ručení, o kúpnej zmluve resp. o bezdôvodnom obohatení, či náhrade škody*“, čím mal porušiť ňou označené práva podľa ústavy a dohovoru. Sťažovateľka tvrdí, že vo veci išlo stále o porušenie totožnej zmluvnej povinnosti zakotvenej v tretej vete bodu 3.3 zmluvy o vzájomnej spolupráci, čiže išlo o totožný skutkový základ – „*nezaplatenie kúpnej ceny, ktorá raz je právne kvalifikovaná ako nesplnenie zmluvnej povinnosti a raz ako spôsobenie škody. Len výklad tejto zmluvnej povinnosti by bol odlišný, ak by sa posudzovala podľa ustanovení o povinnosti zaplatiť kúpnu cenu a ustanovení o povinnosti zaplatiť náhradu škody.*“.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Účelom citovaného článku ústavy je zaručiť

každému prístup k súdnej ochrane, k súdu alebo inému orgánu právnej ochrany. Základné právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy umožňuje každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom súdneho konania. Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej efektívne umožní (mal by umožniť) stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02).

Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

Aj EŠLP vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra EŠLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, bod 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa

možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nenahrádza postupy a rozhodnutia všeobecných súdov, pretože nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä to, či prípadné pochybenia všeobecného súdu v posudzovanom prípade dosahujú takú intenzitu, ktorá už naznačuje, že nimi mohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd, t. j. musí ísť o zistenie, že v okolnostiach daného prípadu došlo k takému zásahu do právom chránenej sféry sťažovateľa, ktorý predstavuje neprípustné obmedzenie, resp. odopretie základných práv alebo slobôd (m. m. II. ÚS 193/06, II. ÚS 210/06, IV. ÚS 238/07).

Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní vo veci aj krajský súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania sťažnosti aspoň rámcovo posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

Sťažovateľka v sťažnosti všeobecným súdom vytyka, že sa nezaoberali skutočnosťou, či kupujúci (ne)porušil zmluvnú povinnosť vyplývajúcu mu priamo zo zmluvy o vzájomnej spolupráci (bod 3.3) zaviazal sa vykonať dohodnutým spôsobom platbu za svojho odberateľa, čím jej spôsobil škodu v hodnote istiny, t. j. že vo veci konajúce súdy neposúdili jej nárok vyplývajúci zo skutkových tvrdení v žalobe o peňažné plnenie po právnej stránke aj podľa noriem o náhrade škody.

V relevantnej časti napadnutého rozsudku krajského súdu sa vo vzťahu k porušeniu zmluvnej povinnosti žalovaného uvádza:

«... preto správne postupoval okresný súd, ak žalobcov nárok a obranu žalovaného posudzoval v zmysle listinných dôkazov, a to zmluvy o spolupráci, e-mailov, návrhu

kontraktu, faktúry, poisťného dokladu, nákladného lodného listu, ďalších e-mailov, nesporných vyjadrení žalobcu a žalovaného, ktoré v obsahových náležitostiach nepochybným spôsobom vyjadrili uzavretie záväzkového vzťahu medzi žalobcom a treťou osobou - odberateľom, a to [REDACTED] (ďalej len „odberateľ“), a to dodanie tovaru a jeho prevzatie, teda uzavretie obchodno-záväzkového vzťahu. Zo strany žalobcu a ani žalovaného nebolo rozporované uzavretie zmluvného vzťahu medzi žalobcom a žalovaným, z tejto skutočnosti ako nespornej, za aplikácie ust. § 153 ods. 1 O. s. p. vychádzal i prvostupňový súd. V súhrne a komplexe vykonaných listinných dôkazov bola nepochybným spôsobom preukázaná existencia záväzkovo-právneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným, a to Zmluva o vzájomnej spolupráci zo dňa 11. 09. 2007, ktorú v jej celom obsahovom znení odvolací súd v zhode s okresným súdom vníma a hodnotí ako rámcovú zmluvu, upravujúcu všeobecne práva a povinnosti zmluvných strán v rámci vzájomnej spolupráce, čo vyplýva zo znenia čl. I. prvý odsek zmluvy, podľa ktorého... „zmluvné strany sa dohodli na vzájomnej spolupráci pri zabezpečení dodávok priemyselných hnojív a iných produktov súvisiacich s poľnohospodárskou chémiou v nasledujúcich množstvách a sortimentnej skladbe počas kalendárneho roka“, vo väzbe na dojednanie v čl. III. bod 3.1. veta prvá zmluvy, kde bolo dohodnuté, že „predajné ceny a množstvo každého druhu tovaru budú špecifikované v uzatvorených kúpnych zmluvách, ktoré budú dodatkami tejto zmluvy“, teda bolo zrejmé, že zmluvnými stranami dohodnutá spolupráca v oblasti predmetu dodávok sa mala realizovať dojednaným spôsobom, a to uzatvorením kúpnych zmlúv obsahujúcich podstatné náležitosti tohto právneho úkonu ako dodatku, viažucemu sa na ten - ktorý obchodný prípad. Pokiaľ žalobca uplatnený nárok na plnenie voči žalovanému, ktorý odvodzoval zo znenia čl. III. bodu 3.3. veta druhá, tretia zmluvy o spolupráci, podľa ktorého... „zmluvné strany sa dohodli, že v dodatku - Kúpnej zmluve môže predávajúci dodať tovar priamo odberateľovi kupujúceho, ktorým bude spoločnosť registrovaná v krajinách uvedených v bode č. 7 tejto zmluvy. Kupujúci sa zároveň zaviazuje vykonať dohodnutým spôsobom platbu za svojho odberateľa“, tak krajský súd uvádza, že predmetný článok zmluvy vzhľadom na jeho systematické zaradenie a použité slovné spojenia... „môže predávajúci...“, „... kupujúci sa zároveň zaviazuje...“ vykladá so záverom, že išlo o dojednanie pre prípad udalosti, ktorá môže nastať, resp. len nastane, a to

v závislosti od prejavenej vôle dotknutých subjektov. V konaní bolo listinnými dôkazmi preukázané, že síce došlo k uzatvoreniu kúpnej zmluvy medzi žalobcom a odberateľom, na základe ktorej žalobca plnil, čo potvrdil sám žalobca v podanom odvolaní, keď uviedol, že kúpna zmluva bola uzatvorená medzi žalobcom a odberateľom. V prvostupňovom konaní však nebola dokázaná existencia jednostranného právneho úkonu žalovaného (kupujúceho), v rámci ktorého by bolo obsiahnuté vyhlásenie, že uspokojí žalobcu (predávajúceho), ak dlžník (odberateľ) voči nemu nesplní určitý záväzok, t. j. ručiteľské vyhlásenie s náležitosťami vyplývajúcimi z ust. § 303 Obchodného zákonníka, a tým nebol preukázaný vznik povinnosti žalovaného plniť za odberateľa tak, ako žalobca uviedol v podanej žalobe, ako i v odvolaní s odkazom na dojednanie v ust. bodu 3.3. zmluvy. Preto, pokiaľ okresný súd žalobu žalobcu ako nedôvodnú zamietol, jeho postup bol vecne správny.»

Z citovanej časti napadnutého rozsudku krajského súdu (... išlo o dojednanie pre prípad udalosti, ktorá môže nastať, resp. len nastane, a to v závislosti od prejavenej vôle dotknutých subjektov, pozn.) vyplýva, že tento sa (ne)existenciou zmluvnej povinnosti vyplývajúcej pre žalovaného priamo zo zmluvy o vzájomnej spolupráci (čl. III bod 3.3, pozn.) zaoberal a v zhode s okresným súdom dospel k záveru o absencii prejavu vôle žalovaného zaplatiť platbu za odberateľa, ktorá ku vzniku takejto povinnosti bola nevyhnutná. Krajský súd teda v zhode s okresným súdom nedospeli k záveru o existencii povinnosti žalovaného vykonať platbu za odberateľa priamo zo zmluvy o vzájomnej spolupráci bez osobitne prejavenej vôle tak urobiť.

Zásada *iura novit curia*, na ktorú sa sťažovateľka opakovane v sťažnosti (aj s poukazom na rozhodnutia ústavného súdu PL. ÚS 43/95, I. ÚS 13/00), ako aj v odvolaní proti rozsudku okresného súdu z 24. apríla 2013 odvoláva, predstavuje povinnosť všeobecného súdu poskytnúť právnu kvalifikáciu skutkového stavu veci tak, ako ho označil účastník konania a ako vyplýva z vykonaných dôkazov (ide teda o subsumpciu zisteného skutkového stavu pod hypotézu príslušnej právnej normy) bez ohľadu na právne posúdenie poskytnuté účastníkom konania. Po subsumpcii skutkového stavu pod hypotézu právnej normy dochádza k interpretácii a následnej aplikácii príslušných právnych noriem, pri ktorej

všeobecný súd uvedie, akým spôsobom skutkový stav právne posúdil, ktorú právnu normu na daný stav aplikoval a ako ju v okolnostiach prípadu interpretoval.

Povinnosť vykonania právnej kvalifikácie sa teda podľa už uvedeného vzťahuje na skutkové zistenia všeobecného súdu (teda na skutočnosti označené účastníkom konania a skutkový stav tak, ako ho ustálil všeobecný súd na základe vykonaných dôkazov).

Za okolností, keď skutkovým základom sťažovateľkou (žalobkyňou, pozn.) uplatňovaného nároku bolo porušenie povinnosti žalovaného priamo zo zmluvy o vzájomnej spolupráci („*spôsobil tak sťažovateľke škodu, ktorú jej však spôsobil nie len tým, že sa nezaviazal vykonať platbu za svojho odberateľa, ale prakticky až tým, že platbu skutočne nevykonal*“, citované zo sťažnosti, pozn.), ktoré (priame porušenie zmluvy o vzájomnej spolupráci) nebolo v konaní pred okresným súdom preukázané a krajský súd sa s týmto záverom okresného súdu stotožnil, nemožno podľa názoru ústavného súdu uvažovať o povinnosti všeobecných súdov posúdiť sťažovateľkou uplatnený nárok podľa právnych predpisov upravujúcich „náhradu škody“.

Pokiaľ sťažovateľka poukazuje na závery obsiahnuté v rozhodnutí Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Cob 156/2013 z 29. januára 2014 a tvrdí, že v namietanom prípade ide o obdobnú situáciu, „*kde nárok na zaplatenie istiny sa opiera o nerealizovanie povinnosti kupujúceho vykonať platbu za svojho odberateľa ako o rozhodnú skutočnosť*“, ústavný súd s týmto názorom nesúhlasí. V označenom rozhodnutí Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd vychádzal zo žalobcom uplatneného nároku na zaplatenie ceny za vykonanú opravu komunikácie, pričom v konaní nebolo sporné, že práce vykonané boli, a ani skutočnosť, že sa tak stalo bez uzavretia zmluvy, teda zistené skutkové okolnosti, ku ktorým dospel všeobecný súd, umožňovali uplatnený nárok posúdiť podľa právnej úpravy týkajúcej sa bezdôvodného obohatenia, čo však v zmysle už uvedeného nebol prípad sťažovateľky.

Ústavný súd považuje s prihliadnutím na ďalšiu citovanú časť napadnutého rozsudku krajského súdu za ústavne udržateľný aj jeho názor, podľa ktorého sťažovateľkou

požadované iné právne posúdenie ňou uplatňovaného nároku si nevyhnutne vyžaduje kvalitatívne odlišné skutkové okolnosti (plnenie bez právneho dôvodu pri bezdôvodnom obohatení, a nie plnenie na základe zmluvy o vzájomnej spolupráci, pozn.), ktoré by – ak by ich sťažovateľka všeobecnému súdu aj predložila – predstavovali zmenu žaloby.

Krajský súd v napadnutom rozsudku k uvedeným skutočnostiam predovšetkým uviedol:

«... pre vyhodnotenie odvolacích dôvodov žalobcu bol určujúci skutkový stav, ktorý bol zistený súdom prvého stupňa a ktorým bol krajský súd viazaný v zmysle ust. § 213 ods. 1 O. s. p. za stavu, keď nebola preukázaná žiadna z výnimiek uvedených v odsekoch 2 až 7 ust. § 213 ods. 1 O. s. p.

Ďalšou podstatnou skutočnosťou, z ktorej bol povinný krajský súd vychádzať, bolo vymedzenie žalobného nároku žalobcom v zmysle poskytnutých tvrdení, obsiahnutých v písomne podanej žalobe zo dňa 8. novembra 2012 (č. l. 79 ods. 1 O. s. p.), keď žalobca tvrdil uzavretie zmluvy o spolupráci so žalovaným a v rámci tejto realizovanie skúšobnej dodávky jedného kontajnera NPK senegalskému odberateľovi, určenému žalovaným, vyexpedovanie tohto tovaru, jeho prevzatie odberateľom dňa 18. 12. 2008 s tým, že v zmysle bodu 3.3. zmluvy o vzájomnej spolupráci bol žalovaný povinný vykonať platbu za svojho odberateľa. Nepochybne žalobca tvrdil zmluvný nárok, ktorý bol posudzovaný v konaní pred súdom prvého stupňa. Takto skutkovo vymedzeným nárokom bol viazaný nielen okresný súd, ale z titulu vyvolaného odvolacieho konania aj krajský súd.

Vo vzťahu k námietke uvedenej v odvolaní, že okresný súd nemal byť viazaný len žalobcom vymedzeným právnym dôvodom uplatneného nároku, mal sa zaoberať i otázkou inej právnej kvalifikácie, a to posúdenia, či žalobcovi nevzniklo právo na zaplatenie kúpnej ceny, právo na plnenie od ručiteľa, právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, právo na náhradu škody, teda, vzhľadom na zásadu iura novit curia nie je možné uprieť, aby súd v spojení so skutkovými zisteniami urobil odlišné právo zodpovedajúce hodnotenie žalobou uplatneného plnenia, sa uvádza, že táto nemohla byť zhodnocovaná odvolacím súdom ako relevantná, žalobca v konaní pred súdom prvého stupňa tvrdil zmluvný vzťah so žalovaným,

a tým zmluvný základ uplatneného žalobného nároku, vychádzajúci z čl. 3.3. zmluvy o spolupráci.

Podľa ust. § 153 ods. 2 O. s. p. vyplýva, že súd môže prekročiť návrhy účastníkov a prisúdiť viac, než čoho sa domáhajú, iba vtedy, ak sa konanie mohlo začať aj bez návrhu alebo ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkmi.

Napadnutým rozhodnutím bolo rozhodované postupom prvostupňového súdu, ktorý je v súlade s ust. § 153 O. s. p. Postup súdu, ktorý je v súlade so zákonom, nemôže byť posudzovaný ako postup súdu, ktorým bola odňatá možnosť účastníkovi konania pred súdom. Dodáva odvolací súd, že neposúdenie návrhu v odvolacom konaní na základe iného právneho titulu, ako sa žalobca v návrhu na začatie konania domáha, nie je pochybením zisteného skutkového stavu. Ustanovením § 205a ods. 1 O. s. p. sú jednoznačne dané skutočnosti alebo dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa odvolacím dôvodom. Povinnosť prekvalifikovať návrh na začatie konania v odvolacom konaní nevyplýva zo žiadneho právneho ustanovenia, a preto tvrdenie odvolateľa, že ak prvostupňový súd neposúdil jeho nárok vyplývajúci z návrhu na začatie konania ako právo na bezdôvodné obohatenie, resp. nárok na náhradu škody, teda na základe iného právneho ustanovenia, než na akom bol v návrhu na začatie konania a v konaní uplatnený a súdom posudzovaný, nie je postupom, ktorý by mu bola ako účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom a ani nie je takým postupom, ktorý by prvostupňový súd porušil ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, resp. nepostupoval so zásadou *iura novit curia*.

Krajský súd dodáva, že námietka žalobcu uplatnená až v odvolaní o bezdôvodnom obohatení, ktoré malo vzniknúť na strane žalovaného, vychádza z kvalitatívne odlišných skutkových, ako aj právnych tvrdení, než je to pri tvrdenom zmluvnom vzťahu medzi žalobcom a žalovaným, a to z titulu tvrdeného vzťahu kúpnej zmluvy, alternatívne ručiteľského vyhlásenia. Predsa, bezdôvodné obohatenie vychádza zo stavu, že malo byť poskytnuté žalovanému plnenie bez právneho dôvodu, t. j. bez riadne uzavretej zmluvy, čo však žalobca v súdnom konaní, prebiehajúcim pred okresným súdom netvrdil, ale tvrdil uzavretie zmluvy medzi žalobcom a žalovaným, t. j. základ žalobou uplatneného nároku, resp. tvrdil ručiteľské vyhlásenie žalovaného... V tejto súvislosti, v podstate pri takto

použitom tvrdení žalobcu až v podanom odvolaní, ide o zmenu žaloby, ktorú však žalobca neuskutočnil. K uvedenému záveru krajského súdu sa poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 31. júla 2008, sp. zn. 1 M Obdo V 19/2007, podľa ktorého... „za zmenu žaloby treba považovať aj procesný úkon, ktorým žalobca, hoci požaduje rovnaké plnenie, tak následne činí na základe iných skutkových okolností, než tých, ktoré uviedol v žalobe“. V súvislosti s tvrdenou povinnosťou súdu prekvalifikovať návrh, poukazuje odvolací súd na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Obdo 3/2013 zo dňa 24. októbra 2013.»

Na základe citovaných častí napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd zastáva názor, že krajský súd ústavne konformným spôsobom odôvodnil svoje závery. Za daných okolností sťažovateľkou v sťažnosti uplatnené námietky nie sú podľa názoru ústavného súdu spôsobilé spochybniť ústavnú akceptovateľnosť právnych záverov krajského súdu vyjadrených v napadnutom rozsudku.

Vychádzajúc z uvedených skutočností, podľa ústavného súdu napadnutý rozsudok krajského súdu nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, a preto krajský súd v posudzovanom prípade nemohol porušiť sťažovateľkou označené práva podľa ústavy a dohovoru. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 v spojení s čl. 14 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

Sťažovateľka namieta aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s porušením príkazu nediskriminácie (resp. zákazu odlišného zaobchádzania), ktorý je vyjadrený tak v čl. 12 ods. 1 ústavy, ako aj

v čl. 14 dohovoru, z dôvodu, že všeobecný súd nerozhodol podľa relevantnej právnej normy – ustanoveniach o náhrade škody, či bezdôvodnom obohatení.

Keďže sťažovateľka namietala porušenie čl. 12 ods. 1 ústavy a čl. 14 dohovoru v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie ústavný súd nezistil (pozri časť II.1 tohto uznesenia), nemohlo v nadväznosti na nich dôjsť ani k porušeniu čl. 12 ods. 1 ústavy a čl. 14 dohovoru, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pri jej predbežnom prorokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. apríla 2015